

Crítica

Cinc volums sobre una Vall

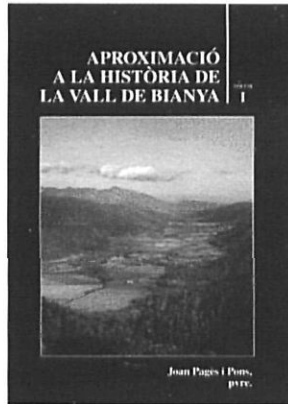
PAGÈS I PONS, Joan.

Aproximació a la història de la Vall de Bianya.

Ajuntament de la Vall de Bianya, 2001. 444 pàgines.

L'Ajuntament de la Vall de Bianya ha editat en cinc volums l'obra *Aproximació a la història de la Vall de Bianya*, de l'olotí Mn. Joan Pagès i Pons. El fet que tingui més de cent capítols i superi les dues mil dues-cents pàgines ja indica l'abast d'aquest treball, concebut per l'autor d'acord amb el plantejament ja utilitzat en altres publicacions seves, relacionades principalment amb la Vall d'en Bas.

L'historiador tracta del pretèrit bianyenc en general, és a dir, des dels temps més remots fins als nostres dies. Ha recollit allò que ja s'havia publicat sobre les troballes prehistòriques a les terres de Bianya i ha continuat amb la narració de les successives etapes històriques, incloent-hi diferents esdeveniments ocorreguts en els àmbits estatal i català. Això últim, vulguis o no vulguis, engruixeix el conjunt del treball i situa el lector en els marcs dins els quals es produïren els fets locals que es reporten. Aquesta tasca ha estat fruit de consultes i d'investigacions dutes a terme al llarg d'una bona colla d'anys, sovint amb la consulta d'arxius i documentació no sempre de fàcil accés. L'abundància d'informa-

cions històriques generals complica, això no obstant, la localització de les dades que realment interessen en una publicació d'àmbit local com és aquesta, deixant a part que alguns successos de repercussió col·lectiva que s'han produït dins el municipi tenen moltes vegades una transcendència limitada o són el reflex del que ha ocorregut, o s'ha decidit, a pocs o molts quilòmetres de distància i que es poden trobar, molt ben detallats, en publicacions monogràfiques o específiques.

Els més interessants són, sens dubte, els capítols destinats als diferents sectors o antigues parròquies de la Vall de Bianya, tot i que l'autor no hi ha inclòs, per raons diverses, les explicacions històriques sobre els territoris de Castellar de la Muntanya i de la vall del Bac. El *pack* de cinc llibres es concreta, doncs, en els territoris definits per les antigues demarcacions parroquials de Sant Martí de Capsec, Sant Andreu de Socarrats, Santa Margarida de Bianya, Sant

Pere del Puig, Sant Martí del Clot i Sant Salvador de Bianya, tot descrivint l'evolució històrica de cadascun dels temples i la vida organitzada al seu entorn, i alhora proporcionant dades, algunes molt reculades, de les masies i cases de pagès dels respectius termes, amb la descripció de les famílies que hi visqueren i les que ara hi viuen, sense deixar de banda les vicissituds puntuals que van ajudar a anar teixint la societat bianyenca de les diferents èpoques. Les notícies que s'aporten són tan abundoses que l'obra de Mn. Pagès esdevé, de fet, més una eina de consulta obligada que no pas un llibre de lectura planera per als qui vulguin aprofundir en el coneixement del que ha estat i és el municipi garrotxí de la Vall de Bianya.

Aproximació a la història de la Vall de Bianya és, doncs, una obra complexa, escrita amb l'entusiasme i la pacient dedicació del rector emèrit de les Preses, el qual no ha estalviat mai esforços ni temps per tal de desenrotllar fets passats i treure'ls a la llum per a coneixement general. Meritori és també l'esforç realitzat per l'Ajuntament amb la publicació d'aquests llibres, el qual pot presumir que la Vall de Bianya és un dels comptats petits municipis de les comarques gironines que disposa d'una bona bibliografia sobre el seu passat.

Josep Murlà

El Lloret que quasi no existeix

PADILLA DELGADO, Jordi.

Evolució urbana i edificació privada a Lloret de Mar de 1850 a 1915.

Col·lecció Els Frares, núm. 3. Servei de l'Arxiu Municipal. Lloret de Mar, 2001. 243 pàgines.

Aquesta és una obra sòlida i metodològicament ben realitzada (paràmetres obvis però no sempre aconseguits), en què l'autor assolix l'objectiu pretès: donar a conèixer l'evolució de l'urbanisme i l'arquitectura de Lloret de Mar durant una època molt concreta per mitjà de la implicació de tots els protagonistes: els propietaris, els autors i l'administració pública. Padilla deixa de banda la descripció de les cases d'*indianos*, que hauria estat un treball relativament fàcil i molt efectista, per narrar-nos les causes per les quals la vila va adoptar una configuració concreta entre altres de possibles. Ho aconsegueix amb la combinació de dos elements essencials. En primer lloc, l'estudi acurat de la documentació de l'Arxiu Municipal (sobretot els expedients d'obres, les actes dels plens, les ordenances municipals i els impostos municipals), i en segon lloc, l'anàlisi de l'urbanisme i l'arquitectura de l'època (l'autor mostra un gran coneixement d'aquests temes). La comparació d'aquests dos nivells, el general i el local, permet a Jordi Padilla explicar quins punts

de coincidència i quins de divergència hi ha entre Lloret i el «món» i posar sobre la taula per què la població va optar per unes solucions i no per unes altres.

D'altra banda, la publicació de l'obra constata dues realitats: la importància de la documentació que custodien els arxius municipals i el paper que tenen els ajuntaments en la difusió de treballs universitaris. De la primera realitat cal incidir en el fet que el gruix més important de la documentació de pobles i ciutats mitjanes, que s'inicià a mitjan segle XIX, permet estudis com aquest i com el que va fer Jordi Carreras i Güell a Cassà de la Selva i que va ser editat l'any 2000 en els *Plecs* (publicació de l'Arxiu Municipal de Cassà de la Selva) amb el títol de «Carrers, cases i places». L'altra realitat és que els treballs universitaris, molts dels quals són excel·lents i costosos treballs d'investigació, poden adaptar-se com a productes per ser consumits per públics més amplis i

heterogenis. El nom suggestiu d'aquesta col·lecció, Els Frases, aposta per aquest acostament al públic des del seu primer número, que va oferir un altre treball impecable: *El cementiri de Lloret de Mar, indagacions sobre un conjunt modernista*, de Rosa Alcoy. Per acabar, cal remarcar el rigor de l'autor en realitzar citacions i identificar els documents, la incorporació dels arbitris municipals com una altra font per al coneixement de història de la construcció, la incorporació de gran quantitat de gràfics que mostren pas a pas l'evolució urbana de Lloret, i l'acurada selecció de les imatges i els plànols, que ens porten davant la mirada el Lloret de principi del segle XX, un Lloret que en bona part ha deixat d'existir.

Dolors Grau i Ferrando

El regust de la nostàlgia

ROMAN, Carles.
Secrets i orígens.
Enigma Còmics. L'Escala, 2001. 86 pàgines.

El còmic ha estat considerat, tradicionalment, el cinema dels pobres. Per a molts de nosaltres és una font inesgotable de records associats a la infantesa i al món adolescent, quan el *manga* no existia i els herois duïen calçotets vermells per fora o parracs de

fulles. Amb *Secrets i orígens*, el portbouenc Carles Roman pretén reivindicar una part del nostre imaginari col·lectiu des d'un respecte escrupolós per les lleis no escrites de la *minotalla*. Aquest volum recopila la trilogia (*Orígens, La mort i l'home i Primera nit*) d'un superheroï nostrat anomenat Drac Català, transposició barcelonina i postmoderna del mite vingut del planeta Krípton. L'Albert Roure, jove *pijo* intrascendent sortit de la fàbrica Esade, descobreix un món espiritual, alternativa de l'embrutit espai neocapitalista, en patir un accident a l'Himàlaia i ser rescatat per uns monjos budistes. A partir d'aquesta embranzida d'iniciació, el lector experimenta una sèrie d'emocions encadenades al més pur estil de la Marvel i des d'una base, tant d'estil formal com de guió, ben clàssica.

Roman, posseïdor d'un estil rigorós, preciosista, ofereix a *Secrets i orígens* —a més dels tres capítols esmentats, apareguts fins al moment amb periodicitat trimestral— una edició per a col·leccionista, en cartoné, amb un seguit de material extra on explica el procés creador de l'obra, amb els esborranys i notes de rigor. Una edició de luxe de 500 exemplars. Les entranyes del producte abans de ser llençat al mercat. Un esforç lloable que pretén fer-se un lloc a les llibreries, un espai on la *minotalla* no té bona acollida. El racisme, la discriminació

econòmica i social, l'odi sense fonament i una alternativa humanista i humanitària planen en aquestes pàgines, que es llegeixen —es devoren— d'una tacada. És un producte dirigit a un públic ampli, amb regust antic, allunyat del sexe gratuït i la violència degradant, tan utilitzada com a plataforma d'èxit en un mercat en *rigor mortis* des de la fi de la cultura pop.

L'autor, com un Quixot en un desert creador i editorial, ens brinda la seva manera particular d'entendre el gènere, i connecta així amb la minsa, però no per això menys interessant, revifada del còmic a les comarques gironines: des de l'obra de Quim Bou (*La Sibila*, a Brut Còmics) fins a l'estudi de Sebastià Roig (*Les generacions del còmic*, Flor del Vent), sense oblidar el món dels *fanzines*, que resisteix, com els gals d'Uderzo-Goscinny, les batzegades del totpoderós imperi mediàtic americanojaponès.

Moisès de Pablo